

Bez naziva 1, ugljen na natron papiru, 100x144 cm, 2021.- 2022.

MARGERITA RAKIĆ

NICANJE IZ TAME

14. 3. - 4. 4. 2025.

Galerija HDLU Istre, Zagrebačka 4, 52100 Pula - Pola
istrehdlui2020@gmail.com; www.hdluistre.hr
otvoreno radnim danom od 9:00 do 15:00 sati

Bez naziva 2, ugljen na natron papiru, 122,5x175 cm, 2022.

Bez naziva 5, ugljen na natron papiru, 190x120 cm, 2024.

Bez naziva 3, ugljen na natron papiru, 150x200 cm, 2022.

Bez naziva 3, detalj

Bez naziva 3, detalj

Bez naziva 4, ugljen na natron papiru, 145x112 cm, 2023.

Margerita Rakić „Nicanje iz tame“

*I reče Bog: „Neka proklija zemlja zelenilom - travom sjemenitom“
(Knjiga Postanka 1,11-12, 29-30)*

Biljke tu uz nas, nastale puno prije nas, šarene, mirisne, lijepe ili trnovite kako bi nas štitile i održale na životu. Neke nam donose zdravlje, neke mudrost, a neke radost putem najzanosnijih esencija mirisa i ljepote. Biljke su za nas samozatajne, tihe, tajnovite. Ponekad čujemo samo pokoji šušanj njihovih stapki ili lišća u milozvučnoj simbiozi s vjetrom. Međutim, one nisu tako tihe kako se to nama čini. One imaju svoj govor, komuniciraju sa svijetom, ali na drugoj frekvenciji zvuka koje ljudsko uho ne može percipirati, ali srce može. One imaju memoriju, inteligenciju i moć. Ponekad toliku moć kojom mogu ugaziti nečiji život sa samo par kapi svoje otrovne esencije ili opet podariti i spasiti život na isti način. One su naše hraniteljice, ljekaruše i suci, sve po nekoj višoj sudbini koja nam je darovana s razlogom. Instinktivno, ljudi su od pradavnih vremena vjerovali u moć biljaka i odnosili se prema njima sa zahvalnošću i ljubavlju. Isto osjeća i Margerita, umjetnica koja je osjetila tu praiskonsku moć biljaka, esenciju života i božanske kreacije te ih podigla na osnovni komunikacijski i filozofski pijedestal svog umjetničkog izražavanja. Margerita je zaokupljena promišljanjem stvaranja svijeta koji je u mnogim mitologijama i religijama nastao iz kaosa i tame. Za moderne fizičare tama je izvor ogromnog potencijala i velikih, prikrivenih energija, a za Margeritu tama je početak stvaranja, kreacije i života. Za nju je kaos sadržan u tamnim zakutcima i sjenama lišća koje ona minucioznom strpljivošću slika, gradi i briše sloj po sloj karbonskog nanosa u svim njegovim nijansama sive kako bi svaki list krošnje, žbunja ili stapke izvukla iz neboje, tame i crnila. U tom akromatskom čipkarenju stvaranja iluzije života, završnim potezima majstora, ona izvlači svjetlinu i dolazi do podloge slike - tople, natur krem boje papira. To postiže postepenim brisanjem tamnih dijelova površina oblika (biljaka) i iscrtavanja finih svijetlih linija dijelova lišća koje time daju poseban dinamizam slici. Gradbenim opetovanjem u tom likovnom procesu nanošenja i brisanja slikarskog ugljena, sloj po sloj, ona uspješno stvara tonsku perspektivu slike koja nas poput magneta uvlači u svoju tamu, u svoju ideju praiskonsku. Što nas tako neodoljivo privlači u tamu pozadine njenih slika? Nagon za životom, instinkt opstanka! Baš kao i umjetnica, nagonski osjećamo da se u toj tami krije novi početak, novi život, a mi smo znatiželjna bića koja vole početke i tamu iza koje bi svjetlo. Umjetnica u crnoj tami vidi esenciju pratvari, podzemni svijet i vezu sa smrću, ali i plodnost zemlje i mogućnost novog rađanja. Iz tamne pozadine njenih slika rafinirano, nježno, samozatajno izbija biljni svijet koji predstavlja život, a tehnika ugljena savršeno odgovara izražajnim potrebama umjetnice koja želi dočarati snagu klijanja života, jer ugljen je u biti sastavljen od ugljika. Znete li da od ukupne količine ugljika na Zemlji 99,8 % je vezano mineralima, uglavnom karbonatima? Samo 0,01 % ugljika vezano je u živim bićima, a ugljik spada u četiri najvažnija organogena čovjeka, uz kisik, vodik i dušik. Ugljik se manifestira u dijamantu kao najtvrdem i najsajnijem mineralu u prirodi, i u karbonu (u koji spada slikarski ugljen) u svojoj krhkoj i najtamnijoj formi.

Ima li što ljepše u tom dualizmu svjetla i tame, erosa i tanathosa, života i smrti već u samom izboru slikarske tehnike koju je umjetnica nagonski prigrlila kao svoj najbolji alat za interpretaciju ideje. Predivno! No, vratimo se na samu simboliku motiva, a to je bilje. Nagon života otkriva se u tri razine: biološkoj, psihološkoj i kulturnoj. Kultura se bori protiv samog libida destrukcije, agresivnosti, egoizma i smrti. Ona postoji u interesu ljubavi i života. Nagon života (grč. bios) u ovom ciklusu slika suprotstavljen je nagonu smrti (grč. thanatos). U toj manihejskoj dualističnosti prepoznala bih ovaj ciklus slika, prije svega, kao veliki Margeritin eo ipso doprinos filozofijskoj antropologiji i kulturologiji. Njene slike su poput psihoanalitičke matrice koja sadrži napeti odnos između nagona i simbola, a simbol - u ovom slučaju to su biljke, jest način na koji se čovjek odnosi prema svojoj stvarnosti i sudbini. Različita značenja i načini tumačenja simbola te njihovo dijalektičko pomirenje u introspekcijskoj simbolici Margeritine flore predmet su fenomenologijskog i hermeneutičkog tumačenja duhovnog, a ne pojavnog svijeta. U tome leži ljepota i originalnost ovog ciklusa. Jer svijest je samo ljudska površinska funkcija. Ona u ovim slikama tumači vječnu enigm, kozmičku igru između života i smrti, između nagona života (erosa) i nagona destrukcije. U toj borbi se sastoji čitavi život, evolucija kao borba svake vrste za opstankom. Raznolike moći prirode i života mogu se

shvatiti jedino u mitologiji stvaranja budući da stvarnost nije ništa bez mogućnosti imaginacije, a u ovom slučaju, to je slika. Cilj svakog života je smrt iako nagon života teži prisili obnavljanja. U toj igri i hodu prema smrti eros se suprotstavlja smrti u nagonskom spajanju jednog bića s drugim, jedne duše s drugom, što je umjetnica instinktivno ikonografski snažno interpretirala u isprepletenoj matrici biljaka, gdje svaki list možemo protumačiti kao pojedinu dušu, a krošnju ili splet biljaka kao matricu život vrlorke stvarnosti. Svaka njena slika simbolizira transcendiranje i uskršavanje u nadindividualni život prabitka. To je snažna poruka kako se nalazimo u beskonačnom ciklusu stvaranja i umiranja, a iznad svega je vječnost.

Kristina Tamara Franić
povjesničarka umjetnosti i etnologinja

Životopis

Margerita Rakić rođena je u Puli. Nakon završene Opće gimnazije, 2009. upisuje Akademiju primijenjenih umjetnosti Sveučilišta u Rijeci. Diplomski sveučilišni studij završava 2015., te stječe naziv magistra primijenjenih umjetnosti. Paralelno s diplomskim studijem na Akademiji primijenjenih umjetnosti u Rijeci, 2014. godine upisuje i završava Program stjecanja pedagoških kompetencija na Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli. Nakon odrađenom stručnog osposobljavanja i položenog stručnog ispita za učiteljicu likovne kulture radi na stručnim zamjenama. Diplomski studij likovne pedagogije na Akademiji primijenjenih umjetnosti završava 2022. godine. Kao studentica i nakon završenog školovanja sudjeluje u samostalnim i skupnim projektima (skupne izložbe, kostimografski projekti, edukativni projekti). Članica je HDLUa Istre.

kontakt: cvrcakpula@gmail.com

Nakladnik:

Hrvatsko društvo likovnih umjetnika Istre, Zagrebačka 4, Pula – Pola

Za nakladnika:

Milan Marin, predsjednik

Tekst:

Kristina Tamara Franić

Fotografija:

Vladimir Bugarin i Alcor Visual

Strukovni / tehnički postav:

Margerita Rakić i Kristina Tamara Franić

Lektura:

Nina Bašić

Grafičko oblikovanje:

Jadranka Ostić

Tisak:

Digicolor, Pula

Naklada:

150 primjeraka

